

โรซาเซีย (Rosacea): โรคผิวหนังเรื้อรังที่มากกว่าแค่หน้าแดง

คุณเคยรู้สึกว่าผิวน้ำแดงง่ายเกินไป แดงจนเหมือนจะลุกเป็นไฟเวลาเจอแดด ค่ำมืด แอลกอฮอล์ หรือทานของเผ็ดหรือไม่? หากใช่... นั่นอาจไม่ใช่แค่ “ผิวแพ้ง่าย” แต่อาจเป็นสัญญาณของ โรคโรซาเซีย (Rosacea) – ภาวะเรื้อรังที่หลายคนยังไม่รู้จักอย่างลึกซึ้ง

โรซาเซียคืออะไร?

โรซาเซียเป็นโรคผิวหนังเรื้อรังที่มีลักษณะเด่นคือ ผิวน้ำแดง เห็นเส้นเลือดฝอยชัด และบางครั้งมีผื่นนูนหรือหนองคล้ายสิว ปัจจุบันยังไม่ทราบสาเหตุที่แน่ชัด แต่พบว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับระบบภูมิคุ้มกัน หลอดเลือด และจุลินทรีย์บนผิวหนัง

ลึกลงไป: ร่างกายเกิดอะไรขึ้นเมื่อเป็นโรซาเซีย?

1. ระบบภูมิคุ้มกันไวเกิน (Overactive Innate Immunity)

ผู้ป่วยโรซาเซียมักมีการทำงานของภูมิคุ้มกันโดยกำเนิด (innate immunity) ที่ไวผิดปกติ โดยเฉพาะสารต้านเชื้อแบคทีเรียชื่อว่า Cathelicidin (LL-37) ที่ทำให้เกิดการอักเสบและขยายตัวของหลอดเลือด

2. หลอดเลือดขยายผิดปกติ (Vascular Dysregulation)

เส้นเลือดฝอยใต้ผิวน้ำมีความไวต่ออุณหภูมิและสิ่งกระตุ้น เช่น แสงแดด หรือแอลกอฮอล์ เมื่อถูกกระตุ้น หลอดเลือดจะขยายออกมากกว่าปกติ ทำให้หน้าแดงและเกิด “flushing” (หน้าแดงเป็นพัก ๆ)

3. ไรบน Demodex เพิ่มขึ้น

บนผิวคนเรามีไรขนาดเล็ก ๆ ชื่อ Demodex folliculorum อาศัยอยู่เป็นปกติ แต่ในผู้ป่วยโรซาเซียมักพบจำนวนมากผิดปกติ และมีหลักฐานว่าไรบนนี้อาจกระตุ้นให้เกิดการอักเสบได้

4. Skin Barrier อ่อนแอ

ผิวของผู้ป่วยโรซาเซียมักสูญเสียเกราะป้องกัน ทำให้ระคายเคืองง่าย และมีอาการแสบ แห้ง ลอก หรือไวต่อผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

อาการแบบต่าง ๆ ของโรซาเซีย

- แดงถาวร (Persistent Erythema): ผิวน้ำแดงตลอดเวลา โดยเฉพาะบริเวณแก้ม จมูก และหน้าผาก
- แดงเป็นพัก ๆ (Flushing): หน้าแดงฉับพลันเมื่อเจอสิ่งกระตุ้น เช่น ค่ำมืด กาแฟ อารมณ์เครียด หรืออากาศร้อน
- ตุ่มนูนคล้ายสิว (Papules/Pustules): มักเกิดพร้อมการอักเสบ แต่ไม่มีหัวสิว
- เห็นเส้นเลือดฝอย (Telangiectasia): เส้นเลือดขยายแบบตาข่ายใต้ผิว

- ตาอักเสบ (Ocular Rosacea): ตาแดง แสบตา มีขี้ตาเหนียว เจ็บตาในบางคน
- ผิวหนังหนา (Phymatous): โดยเฉพาะบริเวณจมูก ซึ่งอาจพองหนาเป็นก้อน (rhinophyma)

โรซาเซียวินิจฉัยอย่างไร?

แพทย์ผิวหนังจะวินิจฉัยจากลักษณะผิวและอาการ ถ้าจำเป็น อาจมีการขูดผิว ตรวจหาปรสิต Demodex หรือส่งตรวจตัดชิ้นเนื้อผิวหนังเพื่อแยกโรคอื่น เช่น โรคเอสแอลอี (SLE), โรคผิวหนังติดเชื้อ หรือสิวเรื้อรัง

การรักษาโรซาเซีย: ไม่ใช่แค่ยาทา

1. ยาทาเฉพาะที่ (Topical Therapy) Metronidazole: ด้านการอักเสบ ลดตุ่มหนอง Azelaic acid: ลดผื่นและรอยแดง, Ivermectin: ฆ่า Demodex, Brimonidine/oxymetazoline: ช่วยหดเส้นเลือด ลดหน้าแดงชั่วคราว
2. ยารับประทาน (Oral Therapy) Doxycycline: ใช้ในขนาดต่ำเพื่อลดการอักเสบ, Isotretinoin: ในรายที่รุนแรง คือยา หรือมี phymatous rosacea
3. เลเซอร์และแสง (Laser/IPL) Pulsed dye laser (PDL) หรือ intense pulsed light (IPL) ช่วยลดเส้นเลือดฝอยและหน้าแดงถาวร
4. การดูแลตา ถ้างาเลื้อกตา ใช้น้ำตาเทียม กรณีอักเสบรุนแรง ควรพบจักษุแพทย์

โรซาเซียกับจิตใจ: โรคที่มองเห็นได้บนใบหน้า

ผู้ป่วยโรซาเซียหลายคนมีภาวะ วิตกกังวลหรือซึมเศร้า เนื่องจากความไม่มั่นใจในรูปลักษณ์ การมีผิวแดงหรือตุ่มหนองเรื้อรังอาจกระทบต่อการทำงาน การเข้าสังคม และความสัมพันธ์ ต้องการการสนับสนุนจากครอบครัวและผู้เชี่ยวชาญ

โรคนี้รักษาหายขาดไหม?

โรซาเซียไม่มีทางหายขาด แต่สามารถควบคุมให้อยู่ในระยะสงบได้ด้วยการรักษาอย่างสม่ำเสมอ หลีกเลี่ยงสิ่งกระตุ้น และดูแลผิวให้เหมาะสมกับสภาพของตัวเอง

สรุป: ถ้า “หน้าแดง” เป็นมากกว่าปกติ อาจถึงเวลาปรึกษาแพทย์ผิวหนัง การเข้าใจโรซาเซียไม่ใช่แค่เรื่องของความสวยงาม แต่คือความรู้เพื่อดูแลสุขภาพผิวและจิตใจอย่างรอบด้าน โรคนี้ควรได้รับการวินิจฉัยและรักษาอย่างถูกต้อง อย่ารอให้ผิวอักเสบรุนแรงหรือเสียความมั่นใจในการใช้ชีวิตประจำวัน

คำแนะนำ: ถ้าเริ่มมีอาการควรรีบพบแพทย์ผิวหนัง ไม่ควรซื้อยามาทาเอง เพราะอาจทำให้อาการแย่ลง (โดยเฉพาะสเตียรอยด์ที่ทำให้ผิวบางและเส้นเลือดฝอยขยายมากขึ้น)

